

سفارت جمهوری اسلامی ایران

کینشازا

بسمه تعالی

فرصت‌ها و چالش‌های بخش دامپروری در جمهوری آفریقای مرکزی و فرصت‌های تجاری برای ایران

❖ خلاصه مدیریتی

جمهوری آفریقای مرکزی با دارا بودن منابع طبیعی غنی و ظرفیت‌های گسترده در زمینه دامپروری، به‌ویژه پرورش گاو، یکی از بازارهای بکر در حوزه تولید گوشت و لبنیات در آفریقا به شمار می‌رود. وجود جمعیت دام بالا، مراتع طبیعی وسیع و افزایش تقاضای داخلی از جمله عوامل بالقوه رشد این بخش هستند. دامپروری حدود ۱۵٪ از تولید ناخالص داخلی این کشور را تشکیل می‌دهد، با این حال، موانعی نظیر کمبود زیرساخت‌ها، بیماری‌های دامی و تغییرات اقلیمی از جمله چالش‌های مهم این صنعت محسوب می‌شوند. برای بازرگانان ایرانی، این کشور می‌تواند فرصتی مناسب برای سرمایه‌گذاری، صادرات تکنولوژی، واکسن‌های دامی، تجهیزات و ایجاد زنجیره تأمین در حوزه دامپروری باشد.

❖ مقدمه

بخش دامپروری در جمهوری آفریقای مرکزی از اهمیت بالایی برای اقتصاد محلی و امنیت غذایی برخوردار است. این کشور با جمعیت روستایی بالا و نیازهای تغذیه‌ای در حال رشد، بستری مساعد برای توسعه پایدار در زمینه تولید گوشت و لبنیات فراهم آورده است. این گزارش به تحلیل فرصت‌ها، چالش‌ها و پیشنهادهای تجاری برای همکاری ایران و جمهوری آفریقای مرکزی در این حوزه می‌پردازد.

۱. فرصت‌های اصلی در بخش دامپروری جمهوری آفریقای مرکزی

- **ظرفیت مراتع طبیعی :** از جمله وجود مناطق وسیع ساوان و مراتع مرطوب و امکان پشتیبانی از دامداری گسترده و طبیعی بدون نیاز به تغذیه صنعتی.

- جمعیت دامی قابل توجه: وجود حدود ۱۵ میلیون رأس گاو در این کشور (عمده دامها در اختیار قوم "فولانی مبورورو" که ۹۵٪ دامها را در اختیار دارند).

- افزایش تقاضا برای گوشت و لبنیات به دلیل رشد جمعیت شهری و تغییر الگوهای تغذیه و مصرف فزاینده گوشت و شیر به ویژه در مناطق شهری.

- مشارکت و نقش کلیدی زنان: حدود ۷۸٪ نیروی کار بخش کشاورزی و دامپروری را زنان تشکیل می دهند. توانمندسازی زنان می تواند به افزایش بهره وری و امنیت غذایی کمک کند.

- پتانسیل اصلاحات و سرمایه گذاری: نیاز به بهبود زیرساخت ها و اصلاح قوانین مالی و تجاری و حمایت بانک جهانی از اصلاحات ساختاری و ارائه تسهیلات مالی از جمله دیگر فرصت های این بخش است.

۲. چالش های موجود در صنعت دامپروری جمهوری آفریقای مرکزی

- زیرساخت های ناکافی: از جمله کمبود راه های دسترسی مناسب به بازارها و نبود امکانات ذخیره سازی و فرآوری محصولات دامی.

- بیماری های دامی و سلامت حیوانات مانند شیوع بیماری هایی مانند تریپانوزومیاز و کمبود دامپزشک و خدمات درمانی دام.

- تأثیر تغییرات اقلیمی که منجر به کاهش کیفیت و دسترسی به مراتع و وابستگی به الگوهای بارندگی و خطر خشکسالی شده است.

۳. نژادهای اصلی گاو در جمهوری آفریقای مرکزی:

- گاو نداما (N'Dama): مقاوم در برابر تریپانوزومیاز (بیماری منتقل شونده توسط مگس تسه تسه) و مناسب برای مناطق گرمسیری با بیماری بالا.

- نژادهای مقاوم به بیماری (Trypanotolerant). نژادهای با مقاومت بالا شامل:

- بائوله (Baoulé)
- لاگون (Lagune)
- داهومه (Dahoméen)

○ موتورو (Muturu)

- زبوها (*Zebu - Bos indicus*) : گاوهای کوهان دار مورد استفاده عمدتاً توسط دامداران کوچ نشین مانند بورورو و دارای عملکرد بالا در وزن گیری و تولید گوشت.

۴. مقایسه تولیدی میان نژادها

ویژگی	نداما	زبو
تولید گوشت	نرخ رشد روزانه ۳۱۸.۵ گرم	پتانسیل بالاتر وزن گیری
تولید شیر	۰.۱ تا ۱.۷۵ لیتر در روز	بیشتر تحت شرایط مناسب
مقاومت به بیماری	کمتر، نیاز به مراقبت بیشتر	بالا

۵. ساختار بازار و بازیگران فعال :

- دامپروری سنتی که غالباً توسط دامداران کوچ نشین مانند بورورو و بدون استفاده از تکنولوژی نوین انجام می شود.

تعاونی های محلی که باعث بهبود دسترسی به بازار و افزایش قدرت چانه زنی و فعالیت در فرآوری گوشت و لبنیات می شود.

- پروژه های بین المللی و سازمان های مردم نهاد (NGO) که در حوزه آموزش سلامت دام و بهره وری مراتع و حمایت از زنجیره ارزش محلی فعالیت دارند.

- واحدهای فرآوری کوچک مقیاس که در تولید محصولات گوشتی و لبنی محلی فعالیت می کنند و امکان ارتقاء با سرمایه گذاری خارجی را دارد

سایر بازیگران بین المللی :

همکاری با روسیه :

در چارچوب گسترش روابط دوجانبه و تلاش برای تقویت زیرساخت های دام پزشکی و بهبود شرایط دامداری، یک هیئت عالی رتبه از جمهوری آفریقای مرکزی به ریاست وزیر دامداری و بهداشت دامی، در تاریخ ۲۲ مه

۲۰۲۵ در شهر مسکو با طرف های روسی مذاکره و طرفین بر لزوم گسترش همکاری های فنی و تخصصی در زمینه دامداری و سلامت حیوانات تأکید کردند. محورهای اصلی مذاکرات عبارت بودند از: تأمین دارو و واکسن های دامپزشکی روسی برای آفریقای مرکزی، بازدید هیئت آفریقای مرکزی از مراکز علمی روسیه، ایجاد کشتارگاه مدرن در آفریقای مرکزی، بازدید از مراکز پرورش دام در روسیه، آموزش آنلاین رایگان متخصصان آفریقای مرکزی و افزایش حجم و تنوع تبادلات دارویی و ایجاد شراکت پایدار بلندمدت در این حوزه.

همچنین در ژانویه ۲۰۲۵، جمهوری آفریقای مرکزی و روسیه یادداشت تفاهمی در زمینه کشاورزی امضا کردند که بر تقویت همکاری های تجاری، اقتصادی و علمی-فنی تمرکز دارد. این توافق شامل همکاری در زمینه های تحقیقاتی، اصلاح نژاد، تولید بذر و آموزش دانشجویان آفریقای مرکزی در دانشگاه های کشاورزی روسیه است. همچنین، در نوامبر ۲۰۲۴، کارشناسان وزارت های کشاورزی دو کشور درباره همکاری در تولید بذر، تأمین کود و ایجاد اولین مزرعه آزمایشی گندم در جمهوری آفریقای مرکزی گفتگو کردند.

همکاری با سازمان های بین المللی :

سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد (FAO) با همکاری وزارت محیط زیست و توسعه پایدار جمهوری آفریقای مرکزی، پروژه ای برای کاهش انتشار متان در بخش دامپروری اجرا می کند. این پروژه با هدف ارزیابی و کاهش انتشار گازهای گلخانه ای و ارائه راهکارهای پایدار برای دامپروری طراحی شده است.

۷. پیشنهاد های تجاری برای بازرگانان ایرانی:

- ایجاد واحدهای فرآوری و بسته بندی از جمله ایجاد واحدهای کوچک تولید لبنیات و گوشت فرآوری شده و بسته بندی شده استاندارد و آموزش استانداردهای بهداشتی و بازاریابی.

- توسعه خدمات دامپزشکی و دارویی از طریق تأسیس مراکز درمانی دام و تأمین داروهای تخصصی و همکاری با تعاونی ها برای درمان گروهی دام ها.

- صادرات تجهیزات دامداری و سردخانه ای از طریق عرضه ماشین آلات فرآوری و ذخیره سازی و همچنین آموزش استفاده و تعمیر تجهیزات.

- همکاری در آموزش و ترویج از طریق تأسیس مراکز آموزش مهارتی دامپروری و مدیریت دام

- صادرات و تامین واکسن های مورد نیاز دامی

- صادرات تجهیزات ، انتقال دانش و تکنولوژی و مدیریت تغذیه

- سرمایه گذاری در پرورش گاو نژاد نداما

- استفاده از نژادهای مقاوم به بیماری در مناطق بحرانی.

❖ جمع بندی و توصیه ها

- جمهوری آفریقای مرکزی با وجود چالش ها، از پتانسیل بالایی برای توسعه پایدار در بخش دامپروری برخوردار است. برای ایران، این کشور می تواند دروازه ای به بازار آفریقای مرکزی باشد. با تمرکز بر انتقال دانش، تجهیزات و سرمایه گذاری مشترک، زمینه های متعددی برای همکاری اقتصادی فراهم است. توجه به فرهنگ محلی، تقویت ظرفیت انسانی و ایجاد زیرساخت های مشترک می تواند مسیر موفقیت دوطرفه را هموار سازد. با توجه به افزایش جمعیت، تحولات اقلیمی و رشد بازارهای شهری در جمهوری آفریقای مرکزی، پیش بینی می شود که در پنج تا ده سال آینده، دامپروری صنعتی و پایدار با تقاضای بالاتری مواجه شود. این روند، فرصتی مغتنم برای حضور بازیگران جدید مانند ایران در این بازار نوظهور خواهد بود.
- برنامه ریزی برای تنظیم دیدار هیئت های فنی دو کشور در بخش دامپروری (و کشاورزی) و نیز برگزاری دوره های کوتاه مدت و بلند مدت برای طرف های ذیربط آفریقای مرکزی در کشورمان ، می تواند در دستور کار باشد.

❖ منابع

- ✓ [L'élevage des bovins en République Centrafricaine \(ex Oubangui-Chari\) - Persée](#)
- ✓ [L'industrie et le commerce en République Centrafricaine - Persée](#)
- ✓ [Renforcer la participation des petites entreprises centrafricaines aux chaînes de valeur régionales | Nations Unies Commission économique pour l'Afrique](#)
- ✓ [GRAIN | Les grandes entreprises du secteur de la viande et des produits laitiers réchauffent la planète](#)
- ✓ [Top 10 des entreprises productrices de viande - uFoodin](#)
- ✓ [\(PDF\) La race NDama dans le cheptel bovin du Sénégal](#)

- ✓ [Les bovins trypanotolérants, leur élevage en R.C.A](#)
- ✓ [Integrating crops and livestock in West Africa](#)
- ✓ [Les opportunités | Ambassade de la République Centrafricaine en France](#)
- ✓ [La République centrafricaine peut sortir des millions d'habitants de la pauvreté en modernisant son secteur agricole](#)
- ✓ [Les contraintes au développement de l'élevage bovin en savane humide: L'exemple des Peuls Mbororos en République centrafricaine](#)

نمازی – کارشناس موقت

۹ تیر ۱۴۰۴